

Г'юзльовські принцеси

Петро Рух

Г'юзльов! Моє місто, місто мого дитинства, місто всього мого життя, місто мого щастя, місто моїх взаємин з Богом, місто мого кохання, місто, де живуть усі, кого я люблю! Г'юзльов — мій усесвіт, в якому нема браку ні в чому, хоча, на жаль, є дещо геть зайве — невільничий ринок. Але те, що світ недосконалий, відомо кожному.

Та якщо говорити про добре, то в якому ще місті навіть людина, яка не має жодного кюмюша в кишені, може сито жити хоч усе життя? Каламітська затока в цілому, а особливо наша Г'юзльовська бухта настільки кишить рибою, креветками, крабами, що за п'ять хвилин, просто зайшовши по пояс у воду, звичайним сачком можна наловити собі їжі на цілий день.

А затишна краса Г'юзльова! Його охайність! Навіть найменший провулочок ідеально вимощено брущаткою. Вітрила різноманітних кораблів, що повсякчасно приходять в бухту і відправляються з неї, прикрашають місто та роблять його казковим.

У нашому дворі росте величезний старий абрикос нашого місцевого сорту, величезні плоди якого не вміщуються в моїй долоні, а їхній медовий смак не має рівного поміж усіх фруктів світу. На моє прохання негоціанти постійно привозять мені найсмачніші фрукти звідусіль, де вони бувають, бо я хочу переконатися, що наш абрикос дійсно найсмачніший плід у світі. Тож яких фруктів я тільки не куштував! Але хіба що стигле манго може спробувати позмагатися з г'юзльовським абрикосом, але все одно програє.

Г'юзльов — духовна столиця Криму. Коли за запрошенням хана зі Стамбула в Крим приїхав найславетніший зодчий усіх часів Коджа Мімар Сінан, він побудував велику соборну мечеть Джума Джаміі саме в Г'юзльові. Це єдина мечеть, зведена найкращим з-поміж архітекторів за межами столиці Османської Імперії. Коли п'ятницями до неї з'їжджаються правовірні з багатьох навколишніх сіл, селищ та містечок, а також, звісно, сходяться мусульмани Г'юзльова, там можливо побачити одночасно в одному місці стільки людей, що мені відразу стає легко уявити Мекку під час хаджу.

Наш дім знаходиться майже посередині між джамі та хамамом. Г'юзльовський хамам теж побудував Мімар Сінан. Коли він приїхав будувати соборну мечеть, він захотів сходити в хамам і, коли дізнався, що в Криму хамамів немає, вирішив побудувати та побудував у Г'юзльові гарний османський хамам.

Крім Джума Джаміі в Г'юзльові півтори сотні маленьких мечетей, з мінаретів яких п'ять разів на день лунає езан. Це дуже гарно. Ну і звісно, езан з мінаретів г'юзльовських мечетей звучить не лише для краси, а ще й для того, щоб люди приходили в них на намаз. Тож п'ять разів на день наші мусульмани залишають усі свої справи: роботу, торгівлю, навчання, домашні діла, залишають усі свої крамнички, майстерні, чайхане, ринкові намети, медресе та домівки і разом моляться в мечетях, до яких, зазвичай, доводиться йти лише кілька десятків кроків.

А ще в Г'юзльові є медресе, в якій можна отримати початкову, середню та вищу ісламську освіту. І я успішно закінчив усі ці три рівні навчання в ній. Може виникнути враження, що я дуже релігійна людина. Але насправді це не так. Просто я дуже цікава людина, тож хочу знати все, що можливо знати. Медресе не переконала мене в тому, що життя і світ влаштовано саме так, як учить іслам. Мене переконує лише те, що я сам можу сприймати своїми власними чуттями та робити з цього власні висновки, бо для цього в мене і існують чуття, інтуїція та розум. Цікаво, а от якщо, скажімо, через років так п'ятсот панівною релігією в Криму буде така, що стверджуватиме, ніби все в житті та світі відбувається просто випадково, а Бога взагалі нема, напевно суспільство ковтатиме це так само, як зараз нашу релігію, і віритиме в усе, чому вона вчитиме. Я впевнений, що саме так воно й буде.

Але я прагну знати, а не вірити, бачити на власні очі, а не приймати все, що мені кажуть інші, навіть якщо вони ходжи, імами і навіть пророки. Я готовий прийняти тільки те, що збігається з тим, що кажуть мені мій власний досвід, мій власний розум, моя власна інтуїція та моє власне сумління.

Саме через це я займаюся практиками просвітлення, яким мене навчили дервіші мевлеві. Взагалі-то в Г'юзльові три текке дервішів різних суфійських шкіл. Якби була лише одна, мені вона б і підійшла. Але коли є вибір, варто вибрати найкраще. Тож я добре дослідив усі три школи і обрав для себе мевлеві.

Людина не бачить Бога, не може з Ним спілкуватися, мати з Ним особисті стосунки лише доти, доки її життя не перетинається з життям Бога, доки людина і Бог живуть у різних вимірах, різних сферах, різних площинах життя. Нижча природа людини — природа егоїзму, природа відсутності любові, відокремлює людину від життя, від цілісності, від повноти, від Бога.

Але є способи трансформувати нижчу природу в вищу — в природу любові, яка з'єднує людину з життям і Богом. У цьому полягає просвітлення. Цілковито просвітлена людина живе повністю своєю вищою природою, яка не відрізняється від природи Бога, і тому здатна бачити всю цілісність реальності, бачити Бога, спілкуватися з Ним, мати з Ним особисті стосунки, бачити життя і світ Його очима. Досвід людей, які практикують ці методи, свідчить, що цілковите просвітлення досягається за кілька десятків років. Але відчутний, добре помітний рух у напрямку цілковитого просвітлення людина спостерігає в собі кожного дня своєї практики. Фактично кожний день приносить людині маленьке просвітлення, яке щодня відкриває в ній більше любові, доброти, мудрості, свободи, щастя, а також бачення того, як дійсно влаштовано життя і світ.

До речі, суфійськими практиками займається дуже багато г'юзльовців різних віросповідань. Найближчі друзі, звісно, у мене саме з-поміж них. Бо саме з ними ми бачимо і розуміємо життя схоже, саме з ними нас цікавлять у житті схожі речі, саме з ними ми маємо схожі цілі. Саме з їхньою допомогою я дізнався багато такого, чого мене не навчали в медресе, зокрема глибоко ознайомився зі священними текстами їхніх релігій.

Але моя розповідь не про це. Моя розповідь — про кохання. Просто початок історії

мого кохання збігається саме з початком моєї духовної практики. Щойно я розпочав практикувати, мені стали снитися дуже гарні, дуже вражаючі дивовижні сни. У цих снах мені снилась якась прекрасна юна принцеса, що танцювала дуже гарний танець, якого я ніколи в житті не бачив, в розкішній кімнаті свого палацу, відстукуючи ритм чимось типу дерев'яних каштанчиків. Пізніше я дізнався, що цей танець називається сегідилья, а дерев'яні каштанчики — музичний інструмент, який називається так само, як і виглядає: кастаньєти (каштанчики). Сказати, що, дивлячися майже з ночі в ніч ці гарні сні, я закохався в принцесу, буде неправдою, бо з першого ж разу, коли вона мені наснилася, я відчув, що вона — та, кого я вже кохав, любов до кого не виникла навіть, як кажуть, з першого погляду, а була в мені ще до першого погляду на неї, була в мені первісно від народження так само, як в мені є моя цікавість або моє відчуття справедливості.

Щойно я побачив принцесу, я просто зрозумів, що я люблю її якоюсь вічною, прекрасною, щасливою, всеосяжною любов'ю, яку я підозрював у собі подеколи раніше, існування якої я передчував, але яка досі не проявлялася в мені в цьому житті. Побачивши її, я відразу зрозумів, що вона була моєю коханою половинкою. Вона не була просто принцесою — вона була принцесою, з якою якимось невідомим образом були пов'язані моє життя, моє щастя, моя доля.

Але вона існувала лише в моїх снах. У Г'юзльові немає палаців. Я бачив їх лише на картинах грецьких та італійських художників, які продавалися в крамничках г'юзльовських греків. На тих картинах я бачив і принцес, бо інакше чого б я вирішив, що моя кохана — принцеса? Вона була викапана принцеса з тих картин, тільки набагато красивіша.

І це було дивовижно. Бо я аж ніяк не принц. Правда, наша родина одна з найбагатших в Г'юзльові: нам належить частина Сасик Лимана, на якій добувається сіль. Давно, ще до ханства, тодішнім правителем одного нашого предка за добру службу мало бути нагороджено землею. Йому сказали, що він може обрати будь-яку вільну землю біля Г'юзльова і володіти нею. Він попросив частину Сасика і отримав її. Сасик — це мілкий, глибиною по коліно, лиман з рапою — висококонцентрованим розчином морської солі. І з того часу наша родина має високодохідний бізнес з добування солі.

Коли прийшли татари і Крим став ханством, ханський митар призначив нашим предкам такий податок з їхньої ділянки лиману, який перевищував половину доходу з неї. Але тим предкам нашої родини була запропонована і альтернатива: якщо вони приймуть іслам, податок буде зменшено в десять разів. Так мій рід, який колись належав до караїмів, став одним з багатьох нових мусульманських родів, статарився, і про те, що наші предки колись були караїмами, нагадує тепер лише стара Тора на горищі нашого дому. Насправді приклад нашого роду є не винятком, а, скоріше, правилом: вісімдесят відсотків г'юзльовської, та й так само і всієї кримської, умми складають не етнічні татари, а змусульманені та статарені місцеві мешканці різного походження.

Отже, я, можна сказати, представник ґьозльовської знаті, але аж ніяк не принц. А моя кохана з моїх снів була неземної краси принцесою, яка мешкала в казковому палаці і танцювала чарівний танець, не схожий на жодний танець мого всесвіту, в якому здебільшого люди танцювали хайтарму та сиртакі, які, до речі, мені завжди здавалися дуже схожими одне на одне. Тож я гадав, що у своїх снах бачу не земну реальність, а небесного ангела з раю, яка чекає на мене там, а моє завдання в цьому житті — сягнути просвітлення і стати гідним приєднатися до моєї коханої райської принцеси після залишення мого тлінного тіла.

Через це я не одружувався. Мої батьки навіть боялися, що я стану дервішем, бачачи моє небажання вступати в шлюб. Але дарма. Мандрівний монах і я — несумісні поняття. Я обожнюю Ґьозльов, наш дім, моїх батьків, дідусів і бабусь, дядьків і тіток, братів і сестер (рідних, двоюрідних та троюрідних), а також всіх моїх небожат, яких у мене так багато, що я навіть не знаю їхньої точної кількості. Я обожнюю моїх друзів і сусідів. Я обожнюю навіть кожного ґьозльовського торговця, чайханаря, чоботаря, шевця, імама, ходжу, хамамаря, рибалку і працівника мого соляного промислу. Насправді я особисто знаю всіх мешканців Ґьозльова і всіх їх дуже люблю. Ну як така людина може стати дервішем? Просто зі своєю коханою принцесою я в цьому житті одружитися не можу, думав я, то не одружуватися ж мені з якоюсь некою дівчиною! Я — дуже щаслива людина. Мені нічого не бракує для мого щастя. Навіть кохання в мене є. І не просто кохання! Моя кохана — райська принцеса-ангел! І я точно знав, що обов'язково зустрінуся з нею, хай це буде не в цьому земному житті, яке все одно є дуже коротким.

Сусіди і родичі часто казали мені, що людині не може бути достатньо тільки коханої зі снів, що чоловікові потрібна жінка для задоволення його потреби мати близькість з жінкою. На що я відповідав, що мою потребу в близькості з жінкою може задовольнити лише близькість з моєю коханою принцесою і вона неодмінно її задовольнить, коли наше вічне життя зведе нас з нею разом. Зазвичай на це мені казали, що просто зараз навколо стільки чарівливих дівчат, тож мені просто зараз варто взяти когось з них у жінки і просто зараз насолоджуватися нею, бо це — тілесна потреба людини, яку неможливо ігнорувати. А я вперто стверджував, що у людини це не тілесна потреба, а духовна, що це — духовне щастя, якому немає рівних, що саме цим відрізняється людина від тварини: у тварини це — тілесна потреба, а у людини — духовна і задовольняється вона лише з її коханою половинкою. Але, звичайно, мене розуміли лише мої друзі-суфії, які казали мені:

— Ти говориш про просвітлену людину, а непросвітлена людина — та ж сама тварина, тільки інколи ще й дуже небезпечна, бо, залишаючися твариною, має розвинутий інтелект.

Але коли, пояснюючи своїм сусідам і родичам, чому я не одружуся ні з ким, окрім моєї принцеси, я наводив отакий приклад, вони завжди легко мене розуміли і погоджувалися, що якщо так, то дійсно я правий:

— Якщо ви любите курабіє і хочете курабіє, то локшина вам його не замінить, вам

потрібно саме курабіє, — казав я.

— Це правда. Тепер переконав. Тоді так, — казали мені мої співрозмовники і припиняли суперечку.

Раптом у черговому сні я побачив мою кохану принцесу вже не в палаці, а в якомусь текке дервішів мевлеві, одягненою, як дервіш. Вона танцювала танець сема (це одна з наших практик). Після цього в моїх снах більше не було ні палацу, ні того чарівного танцю з каштанчиками. Тепер принцеса завжди була в одязі дервіша мевлеві і або танцювала сему в текке, або в різних місцях співала пісні ашиків тюркською мовою анатолійських суфіїв, граючи на сазі. Деякі з цих пісень я знав. Зокрема вона співала пісні мого улюбленого ашика Юнуса Емре. Але більшість її прекрасних, мудрих, піднесених пісень були мені не відомі.

Я був неймовірно щасливий. Бо тепер у мене з'явилася надія, що одного дня я побачу мою кохану принцесу в Ѓьозльові. Щодня, заходячи в текке, я першим ділом шукав очима дервіша-принцеси. Ця надія зробила моє життя казкою, в якій ось-ось могло статися чарівне диво такого величезного для мене масштабу, такої величезної для мене значущості, що я полюбив життя і Бога в тисячу разів більше, ніж любив до того.

І це диво сталося!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Диво сталося на Катик Базарі (це поруч з медресе і текке мевлеві). Одного дня я побачив мою кохану принцесу-дервіша, яка сиділа на килимку на тому місці базару, де зазвичай робилися міські або ханські оголошення і де також час від часу співали мандрівні ашики. Вона була ще прекраснішою, ніж у моїх снах. В її руках був саз, на якому вона грала божественно гарну музику своїми божественно гарними пальцями. Її голос був найкрасивішим голосом у всіх світах, а її пісні були вершиною поетичного мистецтва. Навколо цього юного дервіша, про якого лише я один знав, що насправді він — дівчина, зібралося багато людей, які зачаровано слухали це поєднання неперевершеної краси з глибоким, мудрим духовним змістом.

Я підійшов ближче, дістав з торбинки ней, який завжди мав із собою, і почав підігравати на ньому сазу моєї коханої принцеси та її співу. А коли я беру свій ней і граю на ньому, люди навколо завжди впадають у захват. Принаймні в Ѓьозльові я граю на неї краще за всіх. Тож моя кохана принцеса-дервіш відразу почула, як її підтримав мій ней, підвела очі на мене, і на її обличчі з'явився вираз, який свідчив, що наша зустріч була для неї таким самим чарівним дивом такого ж величезного масштабу і такої величезної значущості, як і для мене.

Ми прочитали в очах одне одного однакове почуття безмежного, казкового, чарівного щастя. В очах моєї принцеси було стільки любові, щастя і вдячності життю та Богу за нашу зустріч, що я зрозумів: я для неї значу не менше, ніж вона для мене. Але я не здивувався цьому. Я очікував, я передбачав це. Бо так мені і бачилося наше кохання.

Отже, ми виступили дуєтом, несказанно насолоджуючися процесом нашого спільного виступу. Її саз і спів, мій ней, наші серця, наші очі, наша любов, наша єдність,

наша спільність: дві половинки з'єдналися в дещо одне, що стало в тисячі разів більшим, ніж проста сума двох половинок. Дві половинки з'єдналися в нескінченність.

Після виступу мій коханий дервіш, як водиться, звернувся до слухачів:

— Любі мешканці Г'юзльова, дякую вам за увагу і запрошую зараз на духовну програму в наше текке, яке знаходиться в п'ятдесяти кроках звідси в напрямку моря.

Ідучи в текке, ми з принцесою кидали одне на одного такі закохані погляди, які і повинні кидати одне на одного дві половинки, що довго мріяли про зустріч і врешті зустрілися. На програмі в текке ми з принцесою танцювали танець сема, а потім слухали розповідь про просвітлення та про практики мевлеві, які до нього ведуть. Оскільки ця розповідь була розрахована на людей, які прийшли в текке вперше, вона не містила для нас жодної нової інформації. Через це ми з принцесою пішли з текке до закінчення програми, бо ждали нарешті якнайскоріше залишитися наодинці: у нас було стільки всього, про що одне в одного спитати і про що одне одному розповісти! Але вийшло так, що почали ми наше спілкування не з цього. Помітивши затишне місце, зайшовши в яке, ми могли бути впевненими, що нас ніхто не побачить, ми пірнули туди, кинулися одне одному в обійми та довго обцілювали одне одного, і припинили це робити не через те, що наситилися цим, а через те, що зрозуміли: якщо ми не зупинимося завдяки свідомому зусиллю, ми ніколи не зупинимося.

Тільки вийшовши зі своєї схованки, ми зрозуміли, що міг подумати про нас той, хто все ж таки побачив би наші ласки. Адже моя кохана принцеса була одягнена, як хлопець. Отож було б пліток! Та Бог милував, і наша буря ніжності одне до одного залишилася ніким непоміченою. Подумавши про це, ми весело розсміялися. Ми відчували почуття одне одного, розуміли думки одне одного, наші серця билися в унісон, і нам здавалося, що ми — найбільш обласкані пестії долі, життя і Бога. І я впевнений, що так воно і є.

А потім ми сиділи на березі моря, розповідаючи одне одному свої історії. Моя історія була простою і короткою. Я розповів принцесі те ж саме, що розповів вам. З усього почутого від мене їй здивувало лише одне:

— Я не розумію тільки, Асане, як ти здогадався, що я саме паша́-кизі́ [генеральська дочка]?

— Кохана, ти просто ще не звикла до нашого г'юзльовського діалекту, якому притаманне ковтання певних звуків у певних фонетичних сполученнях. У слові падиша́х-кизі́ [принцеса] таких звуків два: и та х. Тож я це слово промовляю по-г'юзльовськи: паdша́-кизі́. А тобі це чується як паша́-кизі́. Тобто я називаю тебе принцесою, а тобі чується, що я називаю тебе генеральською дочкою, — пояснив я.

Це дуже розсмішило принцесу.

— А я все думаю: оце мій Асан ясновидець! Постійно називає мене генеральською дочкою, а я ж і є генеральська дочка. Мій Асан просто знає про мене все, думаю я, слухаючи твою розповідь. А виявляється, ти вирішив, що я — принцеса, — весело сміючись, подивилася вона мені в обличчя з безмежною ніжністю та любов'ю. — Ну добре, тепер слухай мою історію, коханий.

Отже, насправді я — генеральська дочка на ім'я Еміне. Мій батько Сархош Ахмед паша завойовував для Османської Імперії різні країни Європи, Близького Сходу і Африки та тимчасово правив цими країнами. Тож я завжди жила у палацах. Моя мама, дочка іспанського дворянина, вийшовши заміж за мого тата, прийняла іслам, але не відмовилася від своєї любові танцювати іспанські танці, яку успадкувала від неї і я. Мама навчила мене танцювати кілька танців, і я танцювала їх сама для себе, зачинившись у своїй кімнаті і одягнувшись у відповідний одяг, якого було багато в маминому гардеробі. Але, виявляється, я танцювала не лише сама для себе, а ще й для тебе, коханий: ти бачив мої танці у своїх чарівних снах.

А коли мені було п'ятнадцять років, за мене посватався сімдесятирічний османський візир, ім'я якого мені огидно навіть промовляти. У нього вже було три жінки, а також він мав старших від мене за віком онучок. Батько пообіцяв йому мою руку і готував укладення нашого з ним шлюбу. Мені тато сказав, що це моя добра доля: старий візир через кілька років помре, заповівши мені, своїй улюбленій молодшій дружині, всі свої величезні статки, якщо я задовольнятиму всі його бажання з ніжністю, відданістю й любов'ю. Але я сказала, що ніколи ні за що не вийду за цю стару мавпу, на що батько відповів мені:

— Якщо ти не послухаєшся мене, Еміне, я тебе зречусь і вижену на вулицю, де ти залишишся без нічого. А на вулиці ти, беззахисна юна дівчина, миттєво станеш здобиччю першого стрічного покидька, а потім і всіх інших стрічних покидьків.

Звісно, тато не хотів, щоб я стала здобиччю покидьків, просто він сподівався так мене налякати, щоб я слухняно вийшла заміж за клятого візира. Але він погано мене знав. Я сказала:

— Це я зрікаюся батька, який примушує дочку до такого огидного шлюбу. І я сама залишаю дім, в якому до мене так ставляться, — відповіла я, пішла до брата, попрохала в нього якийсь чоловічий одяг, який мені підійде, одягнулася хлопцем і залишила палац, в якому ми тоді жили. У мене геть маленька груди, і, якщо стягнути її кушаком під одягом, то помітити, що я дівчина, неможливо. А волосся я сховала під тюрбан так само, як зараз вони сховані в мене під дервішською шапкою.

Тоді батько був губернатором Алеппо. В Алеппо була текке мевлеві, і я пішла туди. Мене давно цікавив суфізм, і я дуже шкодувала, що я дівчина, а не хлопець, бо мені хотілося займатися суфійськими практиками. Особливо мені подобалися мевлеві, бо поміж їхніх практик є танець сема. А тепер сам Бог штовхав мене стати дервішем. Бо бути дервішем — найбільш безпечне, захищене та зручне положення для безхатка на Близькому Сході. Дервішів — мандрівних суфійських монахів — там ніхто ніколи не скривдить. У кожному домі дервішеві готові дати прихисток на кілька днів. В Алеппо, проживши певний час з дервішами в текке мевлеві, отримавши посвячення в усі їхні практики і практикуючи їх разом з дервішами, я зрештою і сама отримала посвячення в дервіші. Я стала мандрівним монахом, а з часом і ашиком — мандрівним автором-виконавцем суфійських пісень — на ім'я Паша-заде. Більшість пісень, які ти чув сьогодні на базарі, склала я сама. І мої пісні співає багато інших ашиків.

Щойно я стала займатися суфійськими практиками, мені почали снитися сні з тобою. У цих снах ти танцював сему, грав на своєму неї, просто жив своїм життям, яке мені дуже сподобалося. Все, що ти розповів мені про твої почуття до мене, які прокинулися в тобі, коли тобі стала снитись я, я готова повторити слово в слово про себе до тебе, але в цьому немає потреби, бо ти і так все чудово розумієш.

У моїх снах кілька разів я бачила тебе на березі моря і кілька разів — на чеках, де збирають сіль. Питаючи у всіх зустрічних дервішів, чи не знають вони місто на березі моря, біля якого є соляний промисел, я дуже скоро дізналася, що цим містом є Ѓьозльов — порт на Чорному морі в Криму. Негоціанти завжди беруть дервішів безплатно пасажирами на свої кораблі. Корабель, який планував зайти в Ѓьозльов, зустрівся мені в Ізмірі, і його капітан був радий довести мене сюди. Сьогодні вранці я зійшла з корабля на Ѓьозльовський берег, а вже після обіду зустріла тебе, коханий. Якби все це сталося не з нами, і мені б розповів таке хтось інший, я подумала б, що це просто чарівна казка, а не справжня історія з життя живих людей.

— Моє життя — цілковита чарівна казка, севґілі падша-кизім [моя кохана принцесо], — сказав я в захваті від реальності нашого неймовірного щастя.

— Моя теж, ашким [коханий], — промуркотіла Еміне, яку я продовжував називати принцесою, бо так уже звик.

— Вечоріє, принцесо. Час привести тебе до нашого дому. Даруй, він — не палац, — сказав я, і ми пішли до нас.

Як би ви не намагалися уявити подив, захват, захоплення моїх батьків і всіх домочадців, коли я привів додому свою кохану принцесу, про існування якої в моїх снах і мріях знав весь Ѓьозльов, вам цього не вдасться. Подивитися на неї й послухати її історію збіглися всі, хто помістився в нашому дворі (а він у нас досить великий). Розповідь Еміне зворушила і вразила всіх. Мої батьки зі сльозами неописанного щастя на очах, обіймали свою нову дочку. Мама з невістками та моїми сестрами завели її в дім і переодягнули її в найкращий дівочий одяг, який там знайшовся. Потім ми всі вечеряли у дворі, обговорюючи плани на весілля.

Наше з принцесою весілля було найбільш пам'ятною подією в Ѓьозльові за всі часи його існування. Усі до жодного Ѓьозльовці знали в найдрібніших деталях історію Еміне, так, як вона її розповіла, але одна деталь чомусь у всіх відклалася в розумі не такою, якою вона була справді: слухаючи перекази цієї історії в будь-чиєму виконанні, ви ніколи не почувете, що Еміне — дочка паші, в усіх народних переказах вона неодмінно дочка падишаха. І досі, коли з тих днів пройшло двадцять років, всі Ѓьозльовці називають мою кохану дружину принцесою Еміне.

За цей час у нас з нею народилася юрба дітей, від яких ми маємо вже кількох онуків. Але попри занурення в щасливе сімейне життя, впродовж усіх цих років ми з принцесою займаємося нашою духовною практикою, яка неодмінно дає нам усі ті результати, що ми від неї очікуємо. І наше життя щодня стає все щасливішим і щасливішим.

Недавно ми видали одну з наших дочок на ім'я Аліє за козацького отамана Василя

Дотепу. Коли, втомившись від метушіння між Річчю Посполитою та Московією, Україна прийняла протекторат Османської Імперії, вона стала активно розвивати ділові стосунки з Кримом, який теж є васалом османів. Тоді і прибув в Г'юзльов корабель Василя, який прийшов до мене домовлятися про купівлю солі. Побачивши нашу Аліє, він у неї закохався до нестями та знайшов безліч приводів не залишати Г'юзльов ще кілька тижнів і майже щодня приходити до нас. Побачивши, що отаман мучиться і не знає, що йому робити зі своїм коханням, я вирішив означити його шанси на її руку:

— Василю, весь Г'юзльов уже плете плітки, що козацький отаман закохався в падша́-торуну́ [онучку падишаха] Аліє. І лише сам отаман усе ніяк не може розпочати з нами розмову на цю тему.

Василь, який сидів у нас за столом і разом з нами їв смажену камбалу, ледь не подавився рибною кісткою.

— Так, я кохаю вашу дочку і мрію з нею одружитися, — зізнався він.

— Аліє, моя прекрасна донечко, — покликав я об'єкт його кохання та мрії. — Іди сюди! Отаман каже, що кохає тебе і мріє з тобою одружитися. Що ти думаєш з цього приводу?

— Я маю три умови для того, хто сватається за мене: він має жити в Г'юзльові і бути суфієм, — відповіла Аліє. — Ти ним не відповідаєш, отамане.

На цьому розмова закінчилася і наступного дня корабель Василя, який вже був завантажений усім, чим було потрібно, і чекав на відплиття, залишив Г'юзльовську бухту. Але за кілька місяців отаманський корабель знов кинув якір на нашому рейді, і Василь знов прийшов до нас.

— Я готовий оселитися в Г'юзльові і стати суфієм, — сказав він. — Тепер я хочу знати третю умову для того, хто сватається за тебе, Аліє. Бо ти сказала, що умови три, але назвала лише дві з них.

— Третя умова дотримана, — усміхнулася наша доня. — Тож не хвилюйся про неї, Василю.

— Я радий, що це так, але ж мені тепер дуже цікаво, що ж це за умова, — не відчіплявся козак.

— Я скажу тобі про неї, коли ми одружимося, — відповіла Аліє.

Василь побудував собі у Г'юзльові великий гарний будинок на березі моря недалеко від текке мевлеві, отримав посвячення в усі практики мевлеві і займається ними. Зі своїм кораблем він продовжує розвивати торгові стосунки між Україною та Кримом, які приносять йому дохід, про який ми жартуємо, що, хоча він і не зовсім гідний для чоловіка падишахської онучки, але нашу Аліє цілком влаштовує.

Після їхнього весілля я спитав у дочки, чи не відкриє вона тепер і мені ту таємничу третю умову. Я підозрював, що то була за умова, і мені дуже хотілося переконатися в тому, наскільки я добре знаю свою донечку. І переконався. Аліє відповіла мені саме те, що я й очікував від неї почути:

— Він має бути моєю коханою половинкою. І він нею є.